

Handläggare
Hanna Rossetti
Telefon: 08-508 25 911

Till
Socialnämnden
2023-02-21

Förslag till ändring av stadsdelsnämndernas myndighets- och kostnadsansvar för brukare som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om ändring av stadsdelsnämndernas myndighets- och kostnadsansvar för brukare som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS på så sätt att myndighets- och kostnadsansvaret inte byter stadsdelsnämnd i samband med att brukare flyttar och att detta genomförs och börjar gälla i samband med revidering av stadens riktlinjer för ärendeansvar.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör

Maria Karlsson
Tf. avdelningschef

Sammanfattning

I budget 2021 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen utreda möjligheter och konsekvenser av att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare. Förvaltningens bedömning är att de fördelar som lyfts fram i förvaltningens utredning talar för en ändring av ärendeansvaret på så sätt att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare. En sådan ändring bör genomföras i samband med revideringen av stadens riktlinjer för ärendeansvar. Förslag på hur den nya bestämmelsen kan formuleras i stadens riktlinjer för

ärendeansvar samt vad som ska gälla i olika situationer med hänsyn till andra bestämmelser bör arbetas fram inom ramen för revideringen av dessa riktlinjer.

Bakgrund

I budget 2021 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen utreda möjligheter och konsekvenser av att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare. Uppdraget genomfördes i samråd med stadens juridiska avdelning och redovisades i ett tjänsteutlåtande till socialnämnden 2021-05-25¹. Tjänsteutlåtandet överlämnades till Kommunstyrelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 15 februari och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 februari.

Ärendet

Ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna

Ärendeansvaret för personer som bor i en bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS (gruppbofastad eller servicebofastad) regleras i riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna².

Av nuvarande riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna framgår att ärendeansvaret för bostad med särskild service enligt LSS skiljer sig åt från ärendeansvaret för bostad med särskild service enligt Socialtjänstlagen (SoL).

När en person som tillhör LSS personkrets 1 eller 2 beviljas bostad med särskild service för vuxna enligt LSS och flyttar till en gruppbofastad eller servicebofastad i en annan stadsdel behåller den beslutande stadsdelsnämnden ansvaret för ärendet i tre månader efter inflyttningsdatumet. Därefter övergår ärendeansvaret till den nya stadsdelsnämnden. Den inflyttande stadsdelsnämnden ansvarar för att fatta nytt beslut innan ärendeansvaret upphör hos den beslutande stadsdelsnämnden. Den beslutande stadsdelsnämndens ärendeansvar kvarstår tills dess att den inflyttande stadsdelsnämndens beslut börjar gälla.

Det bibehållna ärendeansvaret innebär att även ansvaret för kostnaden kvarstår hos den beslutande stadsdelsnämnden i tre

¹ Dnr 3.1.1-149/2021

² Riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning KF, februari 2017 Dnr: 3.1.1-264/2017

månader. Den praktiska hanteringen av kostnadsansvaret regleras genom interndebitering mellan berörda stadsdelsnämnder. Ett undantag från ovanstående är när den beslutande stadsdelsnämnden träffar avtal om köp av plats med en utförare i enskild regi som inte är ansluten till stadens valfrihetssystem och vars boende är beläget inom en annan stadsdelsnämnds område. I dessa fall behåller den beslutande stadsdelsnämnden både ärendeansvaret och kostnadsansvaret utan tidsbegränsning.

Inom äldreomsorgen behåller den beslutande stadsdelsnämnden ansvaret för personer som beviljats boende eller korttidsboende i särskilt boende (servicehus, gruppboende, vård – och omsorgsboende eller motsvarade) så länge biståndsbehovet kvarstår. Uppkommer behov av flytt till särskilt boende med högre omvårdnadsnivå t.ex. från korttidsboende eller servicehus till vård- och omsorgsboende, svarar den biståndsbeslutande nämnden för omprövning och nytt biståndsbeslut. I biståndsbeslutande nämnds åtagande ingår även beslut och kostnadsansvar för riksfärdtjänst och färdtjänst. Övrig handläggning, ekonomiskt bistånd m.m. övergår till inflyttningsnämnden.

Inom socialpsykiatri behåller den beslutande stadsdelsnämnden ansvaret för personer som beviljats boende eller korttidsboende (bostad med särskild service, stödboende eller annan form av biståndsbedömt boende) så länge biståndsbehovet kvarstår. Uppkommer behov av flytt till annat boende svarar den biståndsbeslutande nämnden för omprövning och nytt biståndsbeslut.

Ärendeansvaret för personer som bor i bostad med särskild service enligt SoL inom området funktionsnedsättning hanteras i likhet med ärendehantering för bostäder med särskild service enligt SoL inom socialpsykiatri samt bostad med särskild service enligt LSS utanför LOV.

Boendeplan

Kommunfullmäktige har gett socialförvaltningen i uppdrag att årligen upprätta en boendeplan avseende bostäder med särskild service enligt SoL och LSS. Boendeplanen har följande mål:

- Bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet
- Skapa variation i utbudet av bostäder
- Tillsäkra att den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar
- Minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Olika målgrupper har olika fysiska behov av boendet. För att skapa rimliga planeringsförutsättningar utgår boendeplanen från fem olika typer/kategorier av bostäder med särskild service:

- A. Gruppbofastad LSS som är ytkrävande
- B. Gruppbofastad LSS som är friliggande
- C. Gruppbofastad LSS med normal tillgänglighetsanpassning
- D. Servicebofastad SoL eller LSS
- E. Gruppbofastad SoL

Beställansvar för grupp- och servicebostäder

Kommunfullmäktige har i budget 2022 gett Socialförvaltningen i uppdrag att ansvara för nya beställningar av bostäder med särskild service enligt LSS. Förändringen bidrar till att uppfylla boendeplanens mål och att öka antal pågående projekt för målgruppen i behov av bostäder med särskild service.

Förmedling av bostäder

Arbetsgruppen Bedömning och förmedling är den del inom socialförvaltningen som har uppdraget att förmedla bostad med särskild service. Förmedlingen av bostäder för personkrets 1 och 2 enligt LSS sker i stadens eget bestånd samt om privata utförare upphandlats enligt lagen om valfrihet (LOV). Stadsdelsnämnderna anmäler brukarens val via en intresseanmälan i stadens sociala system. I de fall bedömnings- och förmedlingsgruppen inte kan hitta en lämplig utförare som motsvarar den enskildes behov sker förmedlingen via stadsdelsnämnden själv. Det sker då till utförare utanför LOV. Förmedlingsgruppen arbetar för att så långt som möjligt erbjuda enskilda brukare en bostad i det egna stadsdelsområdet alternativt närliggande stadsdelsområden. Det skiljer sig åt mellan stadsdelsnämnderna avseende hur många ärenden som tas emot från andra stadsdelsnämnder respektive lämnas över till andra stadsdelsnämnder.

Ärendeöverföring mellan stadsdelsnämnderna

Nuvarande riktlinjer innebär att den beslutande stadsdelsnämnden behåller ansvaret för ärendet i tre månader efter inflyttningsdatumet. Därefter övergår ärendeansvaret till den nya stadsdelsnämnden. I samband med att ärendeansvaret övergår till den nya stadsdelsnämnden avslutas den enskildes personakt på den placerande stadsdelsnämnden och en ny personakt startas hos den nya stadsdelsnämnden. Kopior av aktuella handlingar så som senaste utredning, beslut och aktuella intyg överlämnas till den nya stadsdelsnämnden efter samtycke från den enskilde. För att säkerställa att den enskilde har en fungerande boendesituation genomförs ofta ett gemensamt möte innan den nya stadsdelsnämnden tar över ärendeansvaret.

Biståndshandläggarnas arbetsfördelning

Flera stadsdelsnämnder har ett arbetssätt som innebär att en biståndshandläggare har ärendeansvaret för samtliga brukare som bor i en bostad med särskild service. Syftet med ett sådant arbetssätt är att minska antalet kontakter mellan handläggare och personal på olika boenden samt att biståndshandläggaren har möjlighet att samordna individuppföljningar.

Juridiska förutsättningar

Enligt folkbokföringslagen anses en person som huvudregel som bosatt på den adress där denne regelmässigt tillbringar eller antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila³. Boendeformen är av underordnad betydelse. Det kan t.ex. röra sig om bostad med särskild service enligt SoL eller LSS för vuxna. Ändrad folkbokföring till ett annat stadsdelsområde utgör dock inget rättsligt hinder för ett bibehållet ansvar. Ett bibehållet ärendeansvar tillämpas redan idag i de fall då den enskilde flyttar till en bostad med särskild service enligt SoL eller en bostad med särskild service enligt LSS som inte ingår i stadens valfrihetssystem.

Ekonomiska förutsättningar

Enligt nuvarande riktlinjer för ärendeansvar övergår ansvaret för en person som flyttar till bostad med särskild service till det stadsdelsområde där bostaden är belägen. Det innebär att även kostnaderna för övriga beviljade insatser övergår till den nya stadsdelsnämnden.

Fast anslag

Det fasta anslaget fördelas i budget till stadsdelsnämnderna. Ingen budgetjustering sker under innevarande år. Resurserna inom det fasta anslaget fördelas generellt för mindre omfattande insatser som hemtjänst enligt SoL, personlig assistans enligt LSS understigande 90 timmar per månad, ledsagarservice, kontaktperson och samt övriga insatser enligt SoL. Detta anslag är oförändrat under året och stadsdelsnämnderna kan inte själva påverka de kriterier som anslaget fördelas efter. Det fasta anslaget fördelas utifrån följande fyra kriterier:

- Andel personer med handikappersättning
- Andel personer med vårdbidrag
- Andel personer med assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken
- Andel personer under 65 år med färdtjänst

³ Se 7 § folkbokföringslag (1991:481).

Prestationsrelaterat anslag

De prestationsrelaterade verksamheterna som ingår i ersättningsnivåsystemet är bostad med särskild service för vuxna, daglig verksamhet, bostad med särskild service för barn och ungdom inkl. familjehem, korttidsvistelse samt korttidstillsyn. För prestationsrelaterade verksamheter avseende LSS personkrets 1 och 2, finns för ovanstående LSS-insatser i resursfördelningssystemet fastställda schabloner med nivåersättningar som baseras på den enskildes behov. Under innevarande år görs en justering av resurserna som baseras på ett genomsnitt av antal biståndsbedömda personer vid två avstämningstillfällen. Hänsyn tas dels till förändringar av antalet personer och dels efter förändringar av nivåersättningar. Om fastställda kriterier uppfylls kan stadsdelsnämnderna även erhålla ersättning efter särskild redovisning⁴.

Tremånadersregel för ärendeansvar för bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS

Genom tillämpning av en så kallad tremånadersregel regleras ansvaret för ett ärende som avser boende för vuxna enligt 9 § 9 LSS och kostnader mellan stadsdelsnämnderna⁵. Om den enskilde flyttar till en bostad med särskild service i ett annat stadsdelsområde behåller beslutande stadsdelsnämnd ansvaret för ärendet och för kostnaden i tre månader efter att den enskilde flyttat in i bostaden. Myndighets- och kostnadsansvar för ärendet övergår sedan till inflyttande stadsdelsnämnd som då registrerar ett nytt beslut. Efter att ha tagit över ärendeansvaret behöver inflyttande stadsdelsnämnd internfakturera beslutande stadsdelsnämnd som tilldelats nivåersättningen.

Ett undantag från ovanstående avser när avtal om köp av plats tecknas med utförare i enskild regi utanför LOV i en annan stadsdelsnämnd. I dessa fall behåller beslutande stadsdelsnämnd ärendeansvaret och kostnadsansvaret utan tidsbegränsning.

Kostnader som kan tillkomma för den inflyttande stadsdelsnämnden

Stadens ersättningssystem innebär att stadsdelsnämnderna kompenseras för vissa insatser enligt LSS, däribland bostad med särskild service. Det innebär således ingen extra kostnad för den

⁴ Gäller ett fåtal personer som har mycket speciella behov med krav på hög bemanning vilket innebär väsentligt högre kostnader som inte täcks inom aktuellt avtalsområde. Ett krav för särskild redovisning är regelbunden dubbelbemanning hel/stor del av dag.

⁵ Riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning KF, februari 2017 Dnr: 3.1.1-264/2017, Bilaga 2.

nya stadsdelsnämnden att ta över kostnaden för ett beslut om bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS inom LOV.

I Stockholms stad finns ett kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (KBF). Stadsdelsnämnderna ges möjlighet att söka ersättning från kommunfullmäktige för de kostnader de har för KBF. Insats i form av KBF medför således ingen merkostnad för den nya stadsdelsnämnden i samband med övertagande av ett ärende från en annan stadsdelsnämnd.

Det är vanligt förekommande att personer som bor i bostad med särskild service även har beslut om insatsen daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS. Då daglig verksamhet är en prestationsrelaterad insats innebär ett beslut om insatsen ingen extra kostnad för den nya stadsdelsnämnden när den verkställs inom ramen för stadens valfrihetssystem.

Det kan dock finnas andra kostnader som den nya stadsdelsnämnden får överta i samband med en ärendeöverföring och som den inte blir kompenserad för genom stadens ersättningssystem.

För att den enskilde ska kunna ta sig till och från den dagliga verksamheten finns ofta ett behov av persontransport, så kallad turbunden resa, som staden ansvarar för enligt överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm. Färdtjänstavtalet innebär att kommunerna i länet överlåter sitt ansvar för all färdtjänst till Region Stockholm med undantag för bland annat resor till och från daglig verksamhet. I avtalet om färdtjänst leder undantaget till att kommunerna kompenseras ekonomiskt för de turbundna resorna i skatteväxlingen. Den kompensation som Stockholms stad får i skatteväxlingen innebär dock inte att respektive stadsdelsnämnds kostnad för dessa resor täcks av det fasta anslaget. Kostnaden för turbundna resor övertas av den nya stadsdelsnämnden i samband med flytt till bostad med särskild service och kompenseras inte genom stadens ersättningssystem.

Kostnader för andra insatser som kan tillkomma och som inte kompenseras genom stadens ersättningssystem är exempelvis kontaktperson, ledsagarservice, riksfärdtjänst samt medföljare vid semesterresa.

Möjligheter och konsekvenser av att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare

I budget 2021 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen utreda möjligheter och konsekvenser av att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i

samband med flytt av brukare. Uppdraget redovisades i ett tjänsteutlåtande till socialnämnden 2021-05-25.

Inom ramen för uppdraget gavs samtliga stadsdelsnämnder möjlighet att inkomma med synpunkter gällande vilka konsekvenser en förändring av ärendeansvaret skulle få. Frågan diskuterades även med stadens referensgrupp för intresseorganisationer inom området funktionsnedsättning.

Den utredning som socialförvaltningen genomförde inom ramen för budgetuppdraget visar att en ändring av ärendeansvaret för personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS kan innebära både positiva och negativa konsekvenser för enskilda brukare, beställare och utförare.

Konsekvenser för den enskilde

Både intresseorganisationer och stadsdelsförvaltningar uppgav att det kan upplevas konstigt för en person att vara bosatt i ett stadsdelsområde samtidigt som tillhörighet och kontakt med handläggare finns i en annan stadsdelsnämnd. Det kan även bli otydligt för den enskilde och/eller dennes företrädare om hen behöver vända sig till olika stadsdelsnämnder beroende på vilken insats hen avser att ansöka om vilket även förvaltningen instämde i. Vidare uppgavs det att den enskilde i en del fall får lång resväg till stadsdelsförvaltningen.

Förvaltningen konstaterar dock att de flesta individuppföljningar och möten sker i den enskildes bostad eller på den dagliga verksamheten. Förvaltningens bedömning är således att lång resväg till stadsdelsförvaltningen inte skulle påverka den enskilde i stor utsträckning. Vidare framgår att bedömnings- och förmedlingsgruppen i möjligaste mån försöker tillgodose enskilda brukares önskemål om att bo kvar i nuvarande stadsdelsområde alternativt erbjuda en bostad med särskild service i ett närliggande stadsdelsområde.

Förvaltningen uppger vidare att aktualitet i två stadsdelsförvaltningar samtidigt i möjligaste mån bör undvikas. Vid en ändring av ärendeansvaret bör huvudprincipen för personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS därför vara en helhetssyn vid ärendehandläggningen och att biståndsinsatser inte bör handläggas av olika stadsdelsnämnder. Vid en ändring av riktlinjerna för ärendeansvar bör möjligheten till detta därför ses över.

Ett bibehållet ärendeansvar där den beslutande stadsdelsnämnden har ett fortsatt myndighetsansvar skulle enligt förvaltningens bedömning kunna bidra till en ökad kontinuitet för enskilda brukare. Om den beslutande stadsdelsnämnden har kvar ärendeansvaret

innebär detta att utföraren har fortsatt kontakt med den beställarenhet som sedan tidigare har kännedom om den enskilde. Den enskilde skulle inte heller behöva byta handläggare på grund av flytt till en bostad med särskild service. Även om det fortfarande finns risk för att den enskilde av andra skäl behöver byta handläggare finns en grundkännedom på enheten och möjlighet för nya handläggare att vid behov läsa tidigare dokumentation.

Vid flytt till en annan stadsdelsnämnd avslutas den enskildes akt och en ny akt öppnas hos den nya stadsdelsnämnden. Detta innebär att viktig information om den enskilde ibland kan gå förlorad. Ett bibehållet ansvar skulle, enligt förvaltningens bedömning, minska risken för att viktig information och kännedom om den enskilde förloras i samband med överföringar mellan stadsdelsnämnderna. Det skulle också medföra att dokumentationen om den enskilde, vilken i de flesta fall innehåller känsliga uppgifter, samlas på en stadsdel. Redan upparbetad kontakt mellan enskilda brukare, biståndshandläggare, utförare, anhöriga och/eller företrädare skulle inte heller gå förlorad om den beslutande stadsdelsnämnden hade det fortsatta ärendeansvaret.

Även om intentionen alltid bör vara ett varaktigt boende kan det trots noggrann matchning visa sig att boendet inte alls fungerar för den enskilde. Om den enskilde av olika skäl behöver flytta från bostaden kan detta, med nuvarande riktlinjer, innebära att den enskildes ärende behöver aktualiseras vid en tredje stadsdelsnämnd.

Konsekvenser för stadsdelsnämnderna

Av förvaltningens utredning framgår att en ändring av ärendeansvaret skulle innebära att många stadsdelsnämnder skulle behöva ändra på arbetsrutiner vilket skulle kunna påverka ett redan upparbetat samarbete mellan beställare och utförare. Ett ändrat ärendeansvar skulle även innebära fler och längre resor för biståndshandläggarna samt fler olika kontakter mellan beställare och utförare. Flera stadsdelsförvaltningar har i dag ett arbetssätt som innebär att en biståndshandläggare har ansvar för samtliga brukare som bor i en bostad med särskild service.

Förvaltningen konstaterar att det kan finnas vinster med det arbetssätt som många stadsdelsnämnder idag tillämpar. Att utförare och beställare tillhör samma stadsdelsnämnd kan även bidra till att det är lättare att bygga upp och upprätthålla en bra samverkan. Å andra sidan är det endast vid insatsen bostad med särskild service som den här typen av arbetssätt fungerar. Eftersom valfrihet råder i Stockholm kan enskilda brukare välja bland många olika utförare i kommunal och privat regi när det gäller insatser så som daglig verksamhet, hemtjänst, boendestöd eller korttidsvistelse. Det innebär att brukare från olika stadsdelsområden finns aktuella hos

många olika utförare i staden. I dessa fall har ansvarig handläggare kontakt med den utförare som den enskilde har valt. På samma sätt innebär det att personal i många av utförarverksamheterna har kontakt med handläggare på olika stadsdelsförvaltningar. Många brukare deltar även på en daglig verksamhet som är belägen i en annan del av staden. Det förekommer också att den dagliga verksamheten är belägen i en kranskommun.

Mot bakgrund av detta bör det, enligt förvaltningens bedömning, finnas möjlighet för stadsdelsnämnderna att planera och anpassa det dagliga arbetet när det gäller resor vid individuppföljningar för bostad med särskild service på samma sätt som vid andra insatser. Även kontakter och samarbete mellan beställare och utförare av bostad med särskild service bör kunna fungera på samma sätt som med andra utförare. Vidare är det förvaltningens bedömning att ett arbetssätt där en biståndshandläggare har ärendeansvaret för flera brukare vid samma grupp- eller servicebostad till viss del bör kunna tillämpas även fortsatt då det sannolikt kommer att finnas flera bostäder med särskild service där en stadsdelsnämnd ansvarar för mer än en placering.

Trots att det finns många vinster och fördelar med ett arbetssätt där en handläggare har ärendeansvaret för samtliga brukare vid en grupp- eller servicebostad kan det, enligt förvaltningens bedömning, även vara positivt att fler förvaltningar och handläggare har kontakt med och följer upp kvaliteten på stadens boenden.

Statistik från bedömnings- och förmedlingsgruppen visar att antalet ärendeöverföringar mellan stadsdelsnämnderna är ojämnt fördelat över staden. De stadsdelsnämnder som har många bostäder med särskild service riskerar därmed att få högre kostnader för sådant som inte kompenseras genom ersättningssystemet. Detta avser främst kostnader för turbundna resor eftersom att daglig verksamhet är en vanlig insats bland personer som bor i bostad med särskild service. En ändring av ärendeansvaret skulle istället innebära att respektive stadsdelsnämnd har det fortsatta kostnadsansvaret för de insatser man beslutat om. Stadens ersättningssystem samt nuvarande riktlinjer för ärendeansvar innebär att det i många fall krävs internfakturering mellan stadsdelsnämnderna i samband med ärendeöverföringar. Utöver detta innebär nuvarande system där den nya stadsdelsnämnden övertar ärendeansvaret efter tre månader att biståndshandläggare från bägge stadsdelsnämnderna behöver delta i ett överföringsmöte tillsammans med den enskilde och utföraren för att säkerställa att boendet fungerar för den enskilde innan ärendeöverföring kan ske.

Trots noggrann matchning fungerar inte alltid boendet för den enskilde. I dessa fall kan stadsdelsnämnderna komma överens om att den utflyttande stadsdelsnämnden behåller ärendeansvaret under

en period fram till att det är fastställt om den enskilde kan bo kvar eller om hen behöver flytta till ett annat boende som bättre kan tillgodose stödbehovet. Ärendeöverföringar mellan stadsdelsnämnderna kan ibland vara tidskrävande för både biståndshandläggare och chefer. I vissa fall behöver stadens juridiska avdelning kopplas in för att avgöra vilken stadsdelsnämnd som fortsatt ska ansvara för ärendet efter de första tre månaderna.

Även om det inte bedöms vara vanligt förekommande kan det ibland visa sig att den enskildes stödbehov inte kan tillgodoses på boendet först efter att ärendeöverföring har skett. I dessa fall innebär det att det ankommer på den nya stadsdelsnämnden att ordna så att den enskilde får flytta till ett nytt boende som bättre kan tillgodose behovet av stöd. Detta kan på olika sätt bidra till ökade kostnader för den nya stadsdelsnämnden, exempelvis om det nya boendet inte ingår i valfrihetssystemet. Det kan också innebära att den enskilde återigen behöver byta stadsdelsnämnd i det fall det nya boendet är beläget i en tredje stadsdel.

En ändring av ärendeansvaret kan komma att ändra de förutsättningar som finns i enlighet med nuvarande och kommande avtal för persontransporter. Detta då stadsdelsnämnderna i större utsträckning skulle beställa resor mellan adresser i andra stadsdelar. Vidare arbetar leverantörerna för att samplanera resorna i så stor utsträckning som möjligt. En ändring av ärendeansvaret skulle innebära att möjligheterna för samplanering skulle minska. Detta är något som behöver beaktas vid en ändring av ärendeansvaret. En möjlig lösning skulle kunna vara att den placerande stadsdelsnämnden beställer resorna i enlighet med det avtalsområde där den enskilde har sin bostad.

Jämställdhetsanalys

En ändring av ärendeansvaret mellan stadsdelsnämnderna avseende insatsen bostad med särskild service bedöms inte påverka jämställdheten mellan kvinnor och män när det gäller enskilda brukare. Däremot kommer fler män än kvinnor att beröras av förändringarna. Förklaringen är att det är fler män som har beslut om bostad med särskild service enligt LSS i dag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens utredning visar att en ändring av ärendeansvaret skulle innebära både positiva och negativa konsekvenser för enskilda brukare, beställare och utförare. Många stadsdelsnämnder skulle behöva ändra på arbetsrutiner vilket skulle kunna påverka ett uppbyggt samarbete mellan beställare och utförare. Ett ändrat ärendeansvar skulle även innebära fler och längre resor för biståndshandläggarna samt fler olika kontakter mellan beställare och utförare. Samtidigt skulle ett ändrat ärendeansvar till viss del

minska det dubbla administrativa arbete som uppstår inför samt vid överlämning av ett ärende. Behovet av interndebitering mellan stadsdelsnämnderna skulle minska och risken för tvister i samband ärendeöverföringar skulle minska. Det skulle även bidra till en högre kontinuitet för enskilda brukare och känslig information skulle inte behöva flyttas mellan stadsdelsnämnderna i samband med flytt.

Nuvarande riktlinjer för ärendeansvar kan innebära en ojämn fördelning av kostnader mellan stadsdelsnämnderna beroende på hur många bostäder med särskild service som byggs i respektive stadsdel. De stadsdelsnämnder som har många bostäder med särskild service riskerar därmed att få högre kostnader för sådant som inte kompenseras genom ersättningssystemet. Detta avser främst kostnader för turbundna resor till och från daglig verksamhet.

Kommunfullmäktige har i budget 2022 gett Socialförvaltningen i uppdrag att ansvara för nya beställningar av bostäder med särskild service enligt LSS. En sådan förändring ska bidra till att öka antal pågående projekt för målgruppen i behov av bostäder med särskild service. Centraliseringen av beställaransvaret för bostäder med särskild service enligt LSS innebär att stadsdelsnämnderna inte längre själva kan välja om det ska byggas en grupp- eller servicebostad i det egna stadsdelsområdet. Med nuvarande riktlinjer innebär detta att en stadsdelsnämnd som anvisas fler grupp- och servicebostäder kommer att få myndighets- och kostnadsansvar för fler enskilda personer än en stadsdelsnämnd med färre grupp- och servicebostäder. En ändring av ärendeansvaret skulle däremot innebära att placerande stadsdelsnämnd behåller myndighets- och kostnadsansvaret för de insatser man beslutat om oavsett var i staden den enskilde bor. Detta skulle enligt förvaltningens bedömning innebära en mer rättvis fördelning samt en minskad risk för oförutsedda kostnader för stadsdelsnämnderna.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen att de fördelar som har lyfts fram i förvaltningens utredning talar för en ändring av ärendeansvaret på så sätt att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare som bor i bostad med särskild service enligt LSS. En sådan ändring bör genomföras i samband med revideringen av stadens riktlinjer för ärendeansvar. Förslag på hur den nya bestämmelsen kan formuleras i stadens riktlinjer för ärendeansvar samt vad som ska gälla i olika situationer med hänsyn till andra bestämmelser bör arbetas fram inom ramen för revideringen av dessa riktlinjer.